

Karanlıktan Aydınlığa Giden Yolda Yaşadıklarım (2)

Metin ŞEN

Elektrik Mühendisi
EMO Ankara Şubesi Üyesi
metin.sen@emo.org.tr

İlk bölümde, Tokat'ın elektriksiz bir köyünde doğduğumu, ortaokuldan sonra elektrikle tanışmamı, Köy Enstitülü bir babanın çocuğu olarak, Cumhuriyetin nimetleri sayesinde elektrik mühendisliğine giden yolda Ankara Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisi'ndeki tahsil hayatımı, EMO ile tanışmamı, iş arama ve sınavlarla geçen kısa ama heyecanlı günleri, 70'lerin kanlı yaşamını, işe girişimi, İller Bankası ile başlayan memuriyet hayatımı, yaptığım ilk projemi, hayattan öğrendiklerimi sizlerle paylaşmış ve gelecek sayılarda ilginizi çekebilecek diğer yaşadığım mesleki anılara yer verileceğini belirtmiştik.

İller Bankası'nda hazırladığımız elektrik projelerinin uygulanabilmesi maksadıyla hazırlanacak Gerekçe Raporlarının Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliğine uygun olması ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Enerji Dairesi Başkanlığına onaylanması gerekiyordu. Bunun için Resimhaneye vermiş olduğumuz Elbeyli kasabasına ait 1/200 ölçekli OG Şebeke planları, OG Şalt planı kurşun kalemle hazırladığımız planlardı.

Harita üzerine çizdiğim direkler, hatlar, iletken tertipleri ile OG şalt planında belirttiğim elektriki teçhizatlarla ilişkin çizdiğim sembol ve yazılar ile proje başlığı üzerinde, lejantta belirttiğim ifadeler ve yazılar ressam arkadaşlar tarafından rapido kalemle transparantlı haritalara, aydıngere şablonla yazılıp çizildiğinden orijinal paftalar gözüme çok güzel gözüktü. Ayrıca proje başlığında artık projeyi yapan olarak benim adım unvanım ve oda numaramda Yaşar abi, Yılmaz abi ile birlikte imza için bana da yer ayrıldığından, kendime güvenim geldi desem yerindeydi.

Artık orijinalleri imzalayıp çoğaltma zamanı olduğu için başlıktaki adımın yanında bulunan imza bölümünü rapido kalemi ile imzaladıktan sonra kontrol bölümünde yer alan Yaşar Abinin de imzalaması için orijinalleri masasına bıraktım. Yaşar Abi resimhaneden gelen orijinalleri resimhaneye verilen müsveddeleri birlikte inceleyerek gözden kaçan bir şey var mı? diye bir daha kontrol etti. Benden rapido kalemi alarak başlıkta adının bulunduğu yerin karşısında imza için boş bırakılan alana yakışıklı bir imza attı.

Sonrasında "Yılmaz Bey yerinde ise orjinalleri imzalattıktan sonra resimhaneye ozalit kopyaların elde

edilmesi için verebilirsin" dedi. Bunun üzerine, planları Yılmaz Abiye imzalatmak üzere odasına götürdüm. Yılmaz Abi, OG Şebeke planı ve şalt şemasında kontrol edilmesi gereken kısımlara bakarak bana projeile ilgili sorular sordu. Bu sorulara cevap vermemin ardından masasından çıkardığı rapido kalem ile planları imzalayarak "Haydi kolay gelsin" dedi. Artık sıra Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına tasdik için gönderilecek Gerekçe Raporu içine konulacak şebeke planı ve şalt şemasının ozalit kopyalarının elde edilmesine geldiğinden orjinalleri resim haneye bırakıp odama döndüm.

Gerekçe Raporu için önceden hazırlayıp daktilo ettirdiğim hesap, rapor, keşif ve kwh maliyet hesaplarını 3 takım yaparak ozalit kopyaların gelmesini beklemeye ve bu arada Yaşar Abi tarafından verilen diğer işleri yapmaya koyuldum. Bir iki gün sonra resimhaneden planların üç takım ozalit kopyasının, Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliğinde belirtilen şekilde katlanmış haliyle masamın üzerine bırakıldığını gördüm.

Gerekçe Raporu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına nasıl gönderilir? Uygulamasını, işe ilk girdiğim günde yaptığım gibi üç yarım gömlek dosyaya başlık, fihrist, ve fihriste göre sıralanacak açıklama raporu, güç ihtiyaç hesapları, keşif özeti, kwh maliyet hesabı, OG şalt şeması, OG şebeke planını koydum. Açıklama raporu, keşif özeti ile planlarda İller Bankası Enerji Dairesi Başkanlığı yazılı bölümlerinin altına, İller Bankası kaşesiyle, yetkili olarak Müdürümüz Yılmaz Bey ve Başkan yardımcımız Ali Beyin isim kaşelerini bastım. İmza atılacak bu yerlerin kolay bulunması için kulak

diye tanımlanan cetvel şeklinde kesilmiş kartonları da yerleştirdikten sonra müdürüme götürdüm.

Müdürüm Yılmaz Bey ön yazıyı okuduktan sonra,gerekçe raporu içindeki açıklama raporunu da okudu, sonra tekrar şebeke planı ve tek hat şemasını da gözden geçirerek kulak koyduğum yerlerdeki isminin bulunduğu kısımları imzaladı. İmzalanan projeleri Başkan Yardımcımız Ali Beye götürdüğümde, Okan Beyin grubundan Hasan Bey ile görüşüyordu. Ali Bey beni gördüğünde “Hah Metin ile gidersin” dedi. Nereye gidecektim. Şaşırmıştım. Elimdeki dosyaları masaya bıraktım. Ali Bey bana dönerek;“ Hasan ile Cide ilçesi Şenpazar kasabasına gideceksin. Şenpazar kasabası Hasan’ın memleketidir. Her ne kadar Daday’lı isem de oralar benim de memleketim sayılır. Etüdünü beraber yaparsınız, projesini de sen “ dedi. Bunları konuşurken bir yandan da bakanlığa gidecek Gerekçe Raporu ön yazısı ile imzalanması gereken yazı ve paftaları imzalayarak, başkanlık sekreterine verilmek üzere geriverdi. Bende bu dosyaları bir imza kartonuna koyarak başkanlık sekreterine verilmek üzere kat görevlimize teslim ettim.

Aradan biraz zaman geçtikten sonra Müdürümüz Yılmaz Bey beni yanına çağırdı, Yaşar Abi ve Hasan Bey’de orada idi. Yılmaz Bey “Kastamonu Cide İlçesi Şenpazar kasabasının etüdünün yapılması için muhtemelen haftaya Hasan ile birlikte gideceksin. Kastamonu bizim bölgemiz olduğundan Harita Dairesinden hali hazır haritaları istersin haritalardan geldikten sonra da bölgeye yazı yazarak etüt gününü bildirelim ayrıca araç teminini isteyelim. Bu arada gerekçe raporunu gönderdiğin Elbeyli Kasabasının hesaplarını bakanlık onayı gelene kadar tamamlarsın “ dedi.

Odama gelerek raflardan Şenpazar dosyasını alıp incelemeye başladım. Belediye başkanlığının yapmış olduğu başvuruda TEK’in nihayet direğinin belli olduğunu kasabanın Çevrik, Dibekli, Korucak, Yukarı Tekke, Merkez Mahallesi gibi çok sayıda mahalleden oluştuğunu gördüm.Ayrıca yazı ekinde sunulan haritada mahalle aralarında uzun mesafeler olduğu için, Enerji Nakil Hattı olan bir proje yapmam gerektiğini anladım. Etüt için gerekli olan haritalar ile proje yapımında gerekli transperantların hazırlanması için Harita Dairesi Başkanlığına yazılması gereken yazıyı hazırlayıp daktiloya verdim.Kısa sürede yazıyı daktilodan alıpyetkililerimize imzalattıktan sonra başkanlık kanalı ile Harita Dairesi Başkanlığına gönderilmesini sağlayarak, konudan Hasan Beyi de bilgi sahibi yaptım.

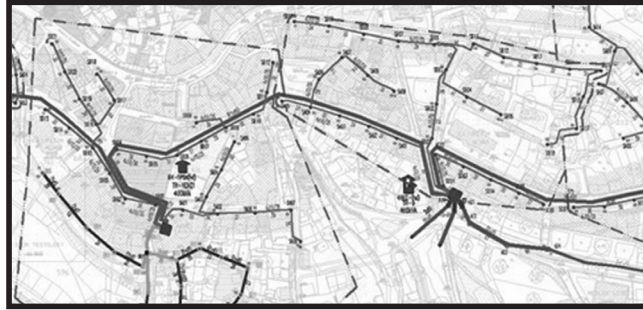
Elbeyli Kasabası gerekçe raporunun bakanlığa gidip gelmesinin, on beş yirmi gün alacağını öğrendiğimden, Yaşar Beye “Abi ben gerekçe raporu onaydan gelene kadarElbeyli projesini tamamlamak istiyorum” dedim. Yaşar Abi de “Bakanlığın neler istediğini iyi bildiğimizden ve gerekçe raporunu ona göre hazırlandığımızdan dolayı büyük olasılıkla bir değişiklik olmaz. Olsa bile gerekçe raporuna uygun hale getirirsin. Sen başla” dedi.

Bakanlığa gönderdiğimiz gerekçe raporunda kullanılan 1/2000 ölçekli OG-Şebeke planından bir takım ozalit kopyayı masanın üzerine yaydım. Cetvel ve kurşun kalemle ve daire şablonu kullanarak 40 metreyi geçmemek üzere direk yerlerini işaretledim. Trafo kollarını hemen hemen eşit olacak şekilde ayarladım. Matbu güç ihtiyacı hesabı, trafo kol uzunlukları, sokak lamba adetleri, mevcut ve yeni diversiteli sanayi ve toplu yük çizelgelerine yazılması gereken verileri şebeke planından aldım. Bu verilerde yanlışlık olmasın diye birkaç kere kontrol ederek çizelgelerdeki ilgili yerlere yazdım. Kasabanın güç ihtiyacı ve güç yoğunluğu hesabının yapılabilmesi için tüm veriler hazır olduğundan bu verileri kullanarak güç yoğunluğu formülünde yerine koydum.Bana zimmetle verilen facit makinası ile işlemleri şakır şukur yaptım, güç yoğunluğu değerini hesaplayarak belirledim.

Gerilim düşümü ve trafo gücü hesaplarında kullanılacak güç yoğunluğu miktarının belirlenmesi için hesapladığım değeri Yaşar Abiye gösterdim. Yaşar Abi “ Hesapladığın değeri alıp okuldaki enerji dağıtım projesi gibi yapabilirsin. Ancak yaptığımız projelerin uzun yıllar abonelerin, ilçelerin, kasabaların elektrik gücü ihtiyacını karşılayabilmesi için Banka olarak bizler daha marjlı olsun diyerek, hesaplanan değerlerin birkaç puan fazla alınmasında yarar görüyoruz. Onun için sende hesapladığın değerin yuvarlanmış halinin birkaç puan, özellikle sonu beşli ve sıfırlı rakamlar seçersen projeyi daha kolay yaparsın” dedi. Bende bu tavsiyeleri dikkate alarak yuvarlanmış güç yoğunluğu değerlerine göre trafo güçlerini hesapladım. İletkenleri belirlemek için gerilim düşümü hesabı yapmak üzere şebeke planındaki her trafo bölgesine ayrı ayrı olmak üzere trafo direğinden başlayarak tüm direklere numara verdim.Daha sonra gerilim düşümü hesap çizelgelerine, şebeke planlarına bakarak direk numaralarını, hat ve branşman uzunluklarını ve sanayi yüklerini, Cosφ değerini alarak her trafo bölgesinin her koluna ait gerilim düşümü hesaplarını yapmaya başladım.Burada dikkat etmem gereken tek şey seçeceğim iletkenlere göre hesaplayacağım aktif ve

reaktif gerilim düşümü değeri toplamının yüzde beşi geçmemesini sağlamaktı. Bu kriterlere göre gerilim düşümü değerlerini hesaplamaya başladım. Kısa ve toplu yük olmayan kollarda hesapladığım değerler yüzde beşin altında olduğundan rose, pansy, aster gibi iletkenler seçtiğimden seçilen iletken kesitlerini gerilim düşümü hesap çizelgesine ve şebeke planına yazmaya başladım.

Ancak bazı trafo postalarının uzun, üzerinde toplu yük bulunan kollarda ise aktif ve reaktif gerilim düşümü toplamı istenilen 5 değerinin biraz üzerinde çıktığı için kol uzunluklarını kısaltmam gerektiğinden, önceden verdiğim direk numaralarını sildiğimi, bazı şeylerin ters gittiğini gören, kel abimlerimden Cevdet Abi “Hayrola ne oflayıp pufluyorsun.” dedi. “Abi gerilim düşümü hesabını yaptım, en büyük iletken kesitini seçtim ama 5,1- 5,2 gibi değerler çıkıyor, kolları kısaltmam gerekiyor galiba “ dedim. Cevdet Abi bunun üzerine yanıma geldi, gerilim düşümü hesabında kullandığım kolun uzunluğuna, direk numaralarına, branşman uzunluklarına, güç yoğunluğu değerlerine baktıktan sonra beni sandalyemden kaldırıp, yerime oturdu. Yaptığım hesapları facit ile kontrol etmeye başladı. Değerler aynı çıktıktan sonra bana “Metin en büyük iletken kesitini kullanmışsın, bulunan değerler beşin biraz üzerinde. İstersen hiç değişiklik yapmadan şu direğe kadar çift devre bir hat yapıp gerilim düşümünü istenilen değere indirebilirsin. Ya da bu değeri beşin altına çekebilmen için şebeke planı üzerine işaretlediğin direk numaralarını değiştirmen, kol boyunu kısaltman, trafo direğini ileri geri hareket ettirmen ya da ilave bir trafo koyman gerekli olur da dünya kadar iş. Projeyi zaten imar planına göre yapıyorsun, gerilim düşümü hesabını yaptığın koldaki imar adalarındaki tüm parsellerin dolması yıllar alacağından, gereksiz boşta çalışacak trafo konulmaz. Köy karakteristiğindeki kasabalarda boş alanlarda K faktörünü sıfır alarak da bu sorunu çözebilirsin ama burada zaten sen güç yoğunluğunu marjlı almışsın, gerçek değerlere göre biraz evvel hesabı yaptım, kurtarıyor. Burada senin seçtiğin güç yoğunluğun kesitin yeterli olması için yapılacak tek şey sabunlama yaparak hesapta bu değeri beşin altında göstermek” dediğinde ne dediğini anlamadım. Şaşırdığımı gören Cevdet Abi “Yaptığım sabunlamaydı.

Anlamadın galiba “ dedi. Bakışlarımdan ve sessiz kalarak bilmediğimi anlayan Cevdet Abi aldığı gerilim düşümü cetvelinde yazılı hatlardaki gerilim düşümü değerlerini, virgülden sonra iki haneyi almayarak gerilim düşümü hesaplarını yaparak bunları kırmızı kalemle değiştirdi. Bu değeri alarak yaptığı toplama işlemi sonucunun dört virgül doksan olduğunu facitte göstererek “İşte sabunlama bu. Küçük bir maddi hata yaptık. Bunu şimdi beraber yaptık sadece ikimiz bileceğiz” diyerek, bana sabunlamayı tarif etmiş oldu.

Böylece projemle ilgili olarak trafo güçlerini ve iletkenleri belirlediğimden sıra direk seçimi işine gelmişti. Okulda hocamız Kenan Uçku direk seçimlerini çok iyi öğrettiğinden direk seçimlerini, tevzi ve trafo direklerinde çizilmesi gereken vektör diyagramlarını Bankaca istenilen formatta çok iyi yaptığımı gören Yaşar abi “Ooo Elbeyli'nin projesi yakında tamam olacak galiba. Gerekçe raporu geldiğinde hemen resimhaneye veriz. Keşfini de hazırlarsın proje tamam olur” diyerek beni odadaki arkadaşlarımızın nezdinde motive etti.

Direk seçim listemizi şebeke planında her yer direk tarlasına dönmesin diye, hali hazır harita üzerinde ev konut olmayan cadde ve sokakları ileride yapacağımızı gösterdiğimizden, direkleri hemen dikilecekler ve ileride dikilecekler şeklinde düzenledim. Yapmam gereken şey hemen ve ileride yapılacak elektrik tesisinde kullanılacak malzemeleri tespit edip daha önceden matbu olarak hazırlanmış ve üzerlerine hemen hemen tüm malzemeleri yazılmış AG direkleri, müşterek direkler, trafo direkleri, alçak gerilim, orta gerilim malzemeleri, trafo direkleri, bina tipi trafo merkezleri keşif çizelgelerinde nokta nokta olarak boş bırakılan satırlara şebekede kullanılacak miktarı yazıp, çizelgede yazılı birim fiyatla çarpma işlemi yapmaktı. Bu şekilde keşif özetlerini çıkarıp daktilo ile yazılmak üzere daktilo servisine verdim.

Aradan on beş gün geçtikten sonra Elbeyli'nin gerekçe raporunun hiçbir değişiklik yapılmadan onaylanmış nüshaları gelip bana havale edildiğinde hazırladığım AG-OG şebeke planını, AG şalt planları ile hesapları, resimhane yetkilisi Hayrettin abiye teslim ettim. Birkaç gün geçtikten sonra resimhaneden aydıngere yazılmış hesaplar rapido kalemle yazılmış olarak geldi. Elde yaptığım, kurşun kalemle yazılan kâğıtlar da kontrol

edilmek üzere geri gelmişti. Teker teker rapido ile yazılanlarla, kendi yazdığım rakamları kontrol ettim. Yanlışları kırmızı kalemle çizerek düzeltilmek üzere resim haneye götürerek düzeltilmesini sağladım. Daha sonra AG şalt planları-OG Şalt planları AG-OG şebeke planının kurşun kalemle çizdiğim plana göre çizilip çizilmediğini kontrol ettikten ve tespit ettiğim yanlışlıkları düzelttikten sonra, bu hesaplar ve planların başlıklarında projeyi yapan olarak adımın yanındaki imza bölümüne rapido kalemle yakışıklı bir imza attım vetarihi yazdım.

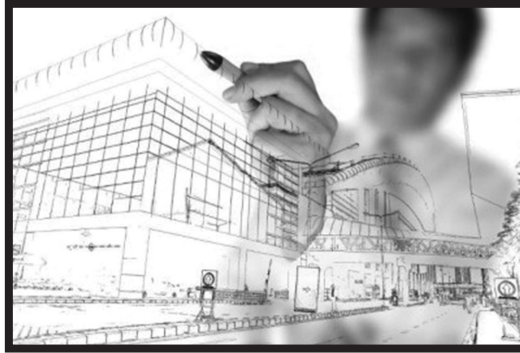
Proje kontrolü imzası için Yaşar Abiye götürdüğümde; “Projemizi bir daha kontrol edelim. Bu elektrik işi, Allah korusun herhangi bir olumsuzlukta savcıların baktıkları ilk iş elektrik projesi, onun için hesaplarımızın doğru olması lazımdır. Özellikle iletken ve direk seçimleri çok önemli onun için projeleri imzalamadan önce son bir kontrollerinin yapılmasında yarar var. İleride sen de böyle yapacak ya da yaptıracaksın. Anlayacağın atacağın imzanın kıymetini bileceksin.” diyerek benden şebeke planını masaya yaymamı ve hesaplar aydinger rulosunu vermemi istedi.

Yaşar Bey evvela müsveddeler ile aydinger kopyaları şöyle bir kontrol ettikten sonra gerilim düşümü hesaplarındaki kol çıkış kesitlerini, şalt planındaki kesitlerle, seçilen kesitlere göre seçilen sigorta amperajlarını, trafo güçlerine göre trafo iniş kablo kesiti, akım trafoları, otomatik şalter karakteristiklerini ve şebeke planında tespit ettiği ve sondaj ile, taşıyıcı, müşterek taşıyıcı, nihayet, branşman, tevzi ve trafo direklerini doğru seçip seçmediğimi, AG şalt şemasına yazılan kablo kesitlerinin hesaplanan kesitler olup olmadığını kontrol ettikten sonra bana dönerek; “Metin böylece imza atmadan evvel neler yapıldığını öğrenmiş oldun. Ben imzalıyorum. Şimdi Yılmaz Beye götür” dedi. Projenin orijinallerini karşı odada bulunan müdürümüz Yılmaz abinin odasına götürdüm. “Elbeyli’nin projelerini tamamladım. Yaşar abi de imzaladı. Size incelemeniz ve uygunsa imzalamanız için getirdim” dedim.

Yılmaz Abi de projelerin aydinger kopyalarına şöyle bir baktı. Hemen hemen Yaşar Abinin baktığı konuları tetkik ederek “Haydi hayırlısı bundan sonra Elbeyli’den daha büyük, il ve büyük ilçe projelerini yapabileceksin. Kendini etüdünü yapacağın Şenpazar’a hazırlan”

dedi. Projeleri ozalit kopya ile çoğaltılmak üzere resimhaneye götürdüm. Birkaç gün sonra gelen ozalit kopyalar, şartnameler, tip planlar ve klasör arkaları ve ön kapak dosyalarına tesis adı yazılı klasörler geldikten sonra elektrik tesisleri proje yönetmeliğinde belirtilen şekilde, klasördeki yerlerine ve fihristte belirtilen sıraya göre yerleştirdikten sonra, önceden hazırladığım tasdik yazısı ile birlikte Yaşar Bey’e ve Yılmaz Bey’e imzalattım.

Planlar, keşifler ve hesaplar üzerine İller Bankası Enerji Dairesi Başkanlığının mührünü vuruktan sonra Başkan yardımcısı Ali Beye 5 klasörü imza için götürdüğümde Ali Bey “Metin bu ilk projen hayırlı ve uğurlu olsun. Gerek Yılmaz Beyden gerek Yaşar Beyden gerekse de Hayrettin Beyden aldığım bilgilere göre tam istediğimiz standartlarda bir proje yapmışsın. Teşekkür ederim. Bundan sonra yavaş yavaş daha büyük projeler yapabilirsin. Bir de şunu belirtmek isterim. Burası bir okul, çok tecrübeli abilerin var. Usta çırak ilişkisi ile hayat boyu eğitimler devam ediyor. Yakında da sen başkalarının ustası olacaksın. Bunu unutma “ dedi.

İlk projemi yapmış ve tasdik ederek ilgili belediyeye göndermiştik. Şimdi ise sıra Kastamonu ilinin şimdi ilçe olan Cide’ye bağlı olan Şenpazar kasabasının etüdünün yapılması istenilen haritaların teslim alındığı bilgisi Yaşar abi tarafından verildi. Yaşar abi “Metin 5. Bölgeye bir yazı hazırlayalım. Şenpazar’ının etüdünün yapılacağını, senin ve Hasan Beyin

görevlendirildiğini bir iki gün sonrasına araç tahsisinin yapılması için bir yazı yazalım. İmzalattıktan sonra ben bu yazının yazıldığını Hayrettin Beye telefon eder araç ve elamanı şimdiden hazır etmelerini sağlarım. Ayrıca, Şenpazar Belediye Başkanlığına telgraf ile olabilecek etüt gününü bildirelim ki belediye başkanı orada sizi beklesin ” dedi.

Hasan Bey ile birlikte görev kâğıdımızı yetkilere imzalattık. Etüde götürülecek haritalardan eksikimizin olup olmadığını bir kez daha kontrol ettikten sonra etüt aşamasında kullanılacak cetvel, açılörçer, silgi, kurşun kalem, kırmızı kalemleri de tedarik ettikten sonra bunları bir zarfın içerisine koyduk.

Ertesi gün İller Bankasına ait, önde iki arkada ise karşılıklı üçerden altı kişi oturabilen toplam sekiz

kişilik arazili Chevrolet marka jeepe binerek Ankara içi bölünmüş yol olan Ankara çıkışından sonra geliş-gidişli bölünmüş olmayan İstanbul yolu üzerinden yola koyulduk Karabük –Safranbolu- Ovacuma üzerin Bartın'a geldik. Özellikle Ovacuma-Bartın yolu üzerindeki ağaçlar beni büyüledi desem yerindeydi. Ben Orta Karadeniz çocuğu olarak yeşili bilen biriydim. Ama buralardaki yeşil sanki başka bir yeşildi. Amasra üzerinden geçerek, Cide'de mola verdik . Arabayı park edip çay bahçesine gittiğimizde dört kişilik boş bir masaya oturduk.Birkaç masa ilerimizde “Habaman Sınıfı” yazarı Rifat Ilgaz'ın Cide'lilerle koyu bir sohbet ettiğini gördük.Beraber geldiğimiz arkadaş çaylarımız gelene kadar Rifat Ilgaz ile bilgiler vermeye başladı.Arkadaşımız, Rifat Ilgaz'ın Cideli olduğunu, artık Cide'de yaşamaya karar verdiğini ve doğduğu evi müze yapmak için İstanbul-Cide arası mekik dokuduğunu ,bu evin Şenpazar yolu üzerinde olduğunu anlattı. Rifat Ilgaz'ın Sabahattin Ali ve Aziz Nesin ile arkadaş olduğunu, muhalif bir yazar olduğu için yıllarca hapis yattığını ve boyu kadar kitap yazdığını konuşurken çaylarımız geldi.

Cide Şenpazar arasında asfalt yol olmadığından orman içinden geçen stabilize yolu kullandığımızdan olacak elimiz yüzümüz ve üstümüz toz içinde, Şenpazar merkez mahalleye geldik. Sanki Şenpazar'lılar bizi bekliyor gibiydiler.Araçtan indiğimizde bizi karşılayan Belediye Başkanı kalabalık önünde “Hoş geldiniz” diyerek önce hemşerisi Hasan Beyi öptü ve onu kucakladıktan sonra Hasan Bey, “Başkanım projenizi yapacak mühendis arkadaşım Metin” diyerek beni tanıttı.

Belediye Başkanı bana dönerek “Metin Bey bir an önce projelerin tamamlanmasını sizden bekliyoruz.1974’de Belediye olduk. Harita yapımı bayağı zaman aldı. Üç sene de ancak bitirebildik. Hatta bazı mahalleleri kapsam içine de alamadık. Onları da unutmayalım. Nerede ev varsa hepsini projeye dâhil edelim. Çilekeş Şenpazar halkının tamamının bu medeniyetten yararlanmasını sağlayalım. TEK’çiler geldiler. İlçeden gelecek hattın son direğin yerini belirleyip işaret taşıını gömdüler. Bundan sonrası size ait dediler. Artık bu iş size emanet şimdiden yapacağınız çalışma için teşekkürlerimi sana ve Hasan Beye sunmak isterim” dedi.

İlk günün sonunda, Hasan Bey ile yolculukve yarın yapacağımız işler hakkında biraz konuştuktan sonra dinlenmeye çekildik.Yattığımız yere cami çok yakın olduğu için tan vakti kuvvetli sabah ezanının sesi ile uyanı verdik. Pencereden baktığımızda merkez mahallede bir hareketliliğin olduğunu görünce Hasan Bey, “Unuttum sana söylemesini, yaz aylarında her gün buradan İstanbul’a otobüs kalkar gürültüler ondan kaynaklanır, nasıl olsa bundan sonra uyku tutmaz üzerlerimizi giyelim. Etüt evraklarımızı çıkaralım, biraz çalışalım” dedi.Yataklarımızı düzelttik,bu sırada Hasan Beyin haritalarimasaya yaydığını gördüm. Metin Bey”Okullarda kimseye harita dersi verilmiyor. Elbeyli’nin projesini yaptın ama onun etüdünü Avni Bey yaptı. Sen yapmadın. Üstelik Elbeyli çok küçük bir alana sahip üstelik az eğimli ve düz. Ama Şenpazar’ın topoğrafyasını gördün ortada bir dere sağında ve solunda az bir düzlük alan, geri kalan karşılıklı iki yamaçta birbirlerinden uzak kümelerden oluşan mahalleler. Gel sana etüt yaparken haritanın kendi diliyle bize söylediği bazı hususlarda tüyolar vereyim” dedi. Hasan Bey masaya yaydığı haritadan, şunlar hafif eğimli, şuralar dik eğimli yerler ve sırasıyla, dış bükey, iç bükey, tepe, boyun, sırt, vadi, dere, çöküntü, dik yar, uçurum, yarma, dolgu, geçit gibi yüzey şekillerini teker teker göstererek anlattı. Ardından anlayıp anlamadığımı, haritada gösterdiği işaretlerin, çizgilerin ne anlama geldiğini sorarak beni sınamadı. Doğru cevap veremediğim yüzey şekillerini de yazarak ve haritada onları bularak anlattı. Böylece harita bilgimi biraz daha artırdığı için Hasan Beye teşekkür ettim.

Kahvaltıdan sonra başkanı da bizim arabaya alarak TEK nihayet direğinin bulunduğu mahalleye doğru yola çıktık. Beş on dakika sonra başkan bize yanında yöresinde yerleşim olmayan bir tarlayı göstererek “İşte TEK’çiler bu tarla içine beton kazık çaktılar” dediğinden, bu kazığı haritamızda yerini işaretlemek ve ölçü ve ayırma merkezi seçmek üzere araçtan indik. Hasan Bey başkana dönerek ”Başkan etüdün yarısı bitti, haberin ola” dedi. Nihayet direği ve seçilen ölçü ayırma merkezinin yerinin hem krokisi alındıktan hem de haritada giriş ve çıkış direklerinin yerlerinin yanı sıra bina yerini de işaretledikten sonra yürüyerek müşterek direkli hat güzergâhı, haritada unutulmuş evler olup olmadığı da tespit edilerek alçak gerilim direk yerlerini

de işaretleyerek merkez mahalleye geldik. Başkan imar planının merkez mahallede uygulanacağını, ileride Kastamonu yolunun kasaba içerisinden geçeceğini bildiğinden, planlanan orman ürünleri sanayi tesisi,yatılı ilköğretim bölge okulu yerlerini gösterdi. Başkan önde biz arkada notlar alarak hem gidiyor hem de haritayı incelerken, çarşıdakilerbize bakıyorlar, başkan ise “Elektrik getireceğiz mühendis beyler etüt yapıyorlar da” diyerek sanki elektriğin yakında geleceğinin müjdesini veriyordu.Böylece gezerek tüm haritada müşterek direkli hat güzergâhı, olası trafo yerleri, alçak gerim direklerinin yerlerini, kenarında ağaç olan yerlerde ağaçların kesilmemesi için potans atılacak yerleri teker teker belirledik.Etüd yaptığımız mahallelerde başkanı ve Hasan Beyi tanıyanlar bizlere ayran ve yiyecek bazı şeyler verdiğinden yemek için zaman ayırmak yerine akşama kadar etüde devam kararı aldık.Yaptığımız çalışmaları harita üzerine işaretledik.Ancak harita kapsamına alınmayan yada unutilan mahalleler için en/kesit profili çıkarılması gerektiğinden hattın başlangıç, some ve nihayet direklerini kazıkla ve kırmızı boya ile arazi üzerinde işaretledik. Bu arada mahalle içi krokiyi Hasan Bey ile adımlayarak harita arkasına çizdik.Akşam yorulmuş bir vaziyette merkez mahalleye geldik.

Sabah yine erkenden kalkarak elimizde haritalar ile birlikte belediye binasına gittiğimizde kahvaltının dünkü gibi hazır olduğunu başkanın elamanlarına bazı talimatlar verdiğini gördük.Başkana etüde çıkmadan önce büro çalışması yapacağız, dün çalışma yaptığımız yerleri bir kez daha değerlendireceğiz onun için bize geniş bir masa bant ve duvar gerekli dedüğümüzde fen işlerinin odasını tahsis ettiğini bildirdi.

Başkanla kısa sürede kahvaltımızı yaptıktan sonra fen işleri odasına dün çalışma yaptığımız haritaları birleştirerek astık. TEK nihayet direğinden ve yeni yapılacak ölçü ayırma merkezinden itibaren hat güzergâhları ve dikilecek direk yerlerini haritaya bakarak birbirimize ve başkana anlatarak kafamızda yeniden canlandırdık. Değişiklik yapılması gereken çok az yeri paftalardan silerek yeni durumlarını tekrar çizdik. Başkana dün gezdiğimiz yerlerde” unutilan evler var mı? Tesis yapılırken unutulduğu fark edilince bize ileride sövmesinler” dedüğümüzde “Valla Metin Bey sokak sokak hep gezdik. Ben buralıyım bazı yerlere ilk defa geldim desem yeri. Merak etmeyin hepsini proje kapsamına aldınız. Hatta harita kapsamından olmayan mahallemi de unutmadınız, kapsam içine aldınız. Teşekkür ederim” dedi.Astığımız paftalar üzerinde değerlendirmemizi yapıp gerekli değişiklikleri

yaptıktan sonra dün eksik bıraktığımız mahallenin paftasını duvardan alarak diğer paftalarla birlikte yarım kalan etüdümüzü tamamlamak için yola koyulduk.

Aynı gün yarım kalan etüdümüzü ertesi günde yapılması gereken kasabanın diğer yarısını gezerek direk yerleri ve hat güzergâhlarını haritalarımıza işledik. Gece karanlıkta yapmış olduğumuz çalışmaları değerlendirmek imkânsız olduğundan sabah erkenden haritaları duvarlara astık.Haritalara bakıp tekrar değerlendirmeleri yapıp çalışmalarımıza son vermeyi ve yanımızda getirdiğimiz yedek haritalara etüt paftasındaki şebeke planlarını işleyerek resim haneye verilecek şekilde cetvel ve daire şablonu ile çizmeyi ve sonrasında tutanağın hazırlanmasını planladık.

Sabah belediyeye gittiğimizde etüdü bitirmenin rahatlığıyla, başkan ile yaptığımız kahvaltının ardından fen işleri odasının öbür duvarına dün yaptığımız etüdün değerlendirmesini, önceki gün yaptığımız değerlendirmeye benzer bir şekilde yaptık.Paftalarda gösterilmesi gereken detayları işledikten sonra bunları resimhaneye verilebilecek şekilde düzenledik,yedek haritalarımıza yeniden işledik. Bu işlemi tamamladıktan sonra duvardaki etüt paftalarını bir zarfa, resimhaneye vereceğimiz yedek haritaları ise başka bir zarfa koyarak etüdü tamamlamış olduk. Hasan Bey eline kâğıt kalem alarak ve duvardaki etüt planına bakarak tutanağı yazmaya başladı. Bir kaç sayfa yazdıktan sonra “Metin Bey bak olmuş mu? Tamam dersin kâtip 4 takım çoğaltsın.” dedi.Kâğıtları alıp okuduğumda sanki kafamda tekrar etüdü yapıyor ve şebekeyi ona göre gerçekleştiriyor gibi oldum.

Bu arada bakanlığa gönderilecek tek hat şemasının müsveddeleri ile bölge topoğrafınca yapılacak profil alımı için bölgeye yazılacak yazıyı da hazırlayarak sanki projenin yarısını tamamlar gibi olduk.Belediye kâtibinin daktilo edip getirdiği tutanağı, müsveddesi ile karşılaştırdıktan sonra imzaladım. Hasan Bey de tutanağa bir göz gezdirdi tamamdır diyerek tutanakları imzaladı. İlk defa bende etüt proje mühendisi olarak tutanağı imzalama şerefine nail olmuşum. Tutanağı belediye başkanı da “Kasabam için hayırlı ve uğurlu olur inşallah” diyerek imzaladı.

Böylece Hasan Bey’in önderliğinde etüt yaparken ne yapılması gerektiğini uygulayarak öğrenmiş oldum. Ben de bu usta çırak ilişkisini, benden sonra işe başlayanlara yada hayatında böyle bir işi yapmayan, yapmakla görevlendirilen kişilere aktarmaya çalıştım.

Devamı gelecek bültende: Kaynar / Pınarbaşı-Kayseri etüdü.